

מבארת הגמרא: ממאן לא יפרעו אלא בשבועה?

אילימא כשבאים להפרע מלוה שלוה מאביהם, אינם נפרעים אלא בשבועה,

זה אינו! דהשתא אביהן שקיל מהלוה בלא שבועה, ואינהו בשבועה? הרי ודאי שאינם גרועים מאביהם.

אלא הכי קאמר: וכן היתומים שבאו להפרע מן היתומים, לא יפרעו אלא בשבועה. כדון הבא להפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה.

אמר רב זריקא, אמר רב יהודה: לא שנו שנפרעים מן היתומים בשבועה, אלא שאמרו יתומים [היינו בני הלווה]: אמר לנו אבא — "לוייתי ופרעתי", ומכיון שאינם נאמנים נגד השטר, נפרעים מהם בשבועה.

אבל אמרו: אמר לנו אבא — "לא לוייתי", אף בשבועה לא יפרעו מהם (128).

מתקיף לה רבא — אדרבה! יפרעו מהם אפילו בלא שבועה, כיון שכל האומר "לא לוייתי" כאומר "לא פרעתי" דמי, [כיון שאם לא לוה, ודאי לא פרע, והרי השטר מוכיח עליו שלוה. רש"י], וא"כ הרי הודה אביהם בחוב זה, ומדוע לא יפרעו מהם?

אלא אי אתמר, הכי אתמר: אמר רב זריקא אמר רב יהודה — לא שנו אלא שאמרו יתומים: אמר לנו אבא "לוייתי ופרעתי", אבל אמרו: אמר לנו אבא "לא לוייתי",

אלא אמר רב שישא בריה דרב אידי: יהיב לה כתובתה פעם נוספת באפי סהדא קמא וסהדא בתרא, ואז יש לו שני עדים על פרעון זה, ומוקים לה להנך קמאי, שפרע לה בפני עד אחד, בהלואה, ותובעם ממנה, ומשביעה שבועה דאורייתא על ידי העד.

מתקיף לה רב אשי: אכתי יכולה למימר, ב' כתובות הואי, ומה שנפרעת ממני בשנית בפני העדים היה עבור הכתובה השניה, ובפרעון הראשון פרעת לי עבור הכתובה הראשונה, ואם כן, לא תתחייב האשה כלל שבועה, שהרי אין העד מכחישה, כי גם הוא אומר שבשני הפעמים פרע הבעל לשם פרעון כתובה ולא כפרעון מלוה!

אלא, אמר רב אשי — הוא המודע להו. כלומר — כשפורע בפני העדים בפעם השנייה מודיעם שבא לפרוע את הכתובה שבשטר. ושוב אינה יכולה לומר שהפרעון הראשון היה עבור כתובה נוספת שהיה חייב לה במלוה על פה. [עיין תוספת ביאור ברש"י]

ומאידך, לתבוע כתובה נוספת אינה נאמנת בלא שטר.

ולכן, כשחוזר הבעל ותובעה על ידי העד אחד את מה שפרעה בראשונה הוי שבועת הנפטרים, והיא שבועה דאורייתא.

שנינו במשנה שמנכסים משועבדים אינה נפרעת אלא בשבועה:

תנן התם — "וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה"

128. סברה הגמרא כעת, מכיון שאמר להם דבר זה לפני מותו, ודאי אמת אמר. הריטב"א.

אחד, ואם כן איך יוכל לחזור ולהשביע אותה על הפרעון הראשון?.